

השיעור השבועי

של מוריננו ראש הישיבה

הגאון המקובל רבי מרדכי עטייה שליט"א

בענין

כוונות הרי"ו שבברוך אתה

ט' אלול תשע"ז

תוכן הענינים

א	כוונת רי"ז בשהרית דר"ה
ב	ה' פעמים רי"ז בכוונת ברוך אתה. ב' רי"ז בתיבת ברוך
ג	ג' רי"ז בתיבת אתה, הרי"ז הראשון שבתיבת אתה
ד	הרי"ז השני שבתיבת אתה
ו	הרי"ז השלישי שבתיבת אתה
ז	ע"י הכוונה בה' רי"ז הנ"ל יש כח במלכות לעלות ה' עליות
ח	בסידור הנדפס סידרו את המשכה מה' מקומות שבו"א לפני המשכת כח המעלה
י	

להארות ולהערות

nivimaeroc@gmail.com

כוונות הרי"ו שבברוך אתה

כוונת רי"ו בשחרית דר"ה

כתב הרב בשער הכוונות [דף צ"ג רע"ג], וז"ל: והנה בתחילה נקדים לך הקדמה אחת והיא, כי אין שינוי וחילוק בין כוונת ברכת אבות שבימי החול, לימי ראש השנה, אלא בענין כוונת הרי"ו שאנו מוסיפים לכוין ביום ראש השנה [בתפלת שחרית]. וכפי שכתב שם הרב בשעה"כ. וכפי שהרחבנו בתחלת הספר עטרת מרדכי על כוונת הרי"ו, ע"ש שכן הסכמת חכמי ישיבת בית אל, לכוין בכוונת הרי"ו בתפלת שחרית לחש וחזרה בלבד].

ומבאר הרב מדוע בימי ראש השנה מוסיפים אנו לכוין בכוונת הרי"ו וז"ל: וטעם הדבר לפי שעתה הם ימי הדין והגבורות, ורי"ו בגימ' גבורה. וכוונתינו עתה אינה לבטל מציאותם [של הגבורות] אלא להמתיק ולבסס את הגבורות והרי"ו האלו. ומיתוק וביסוס גבורות אלו נעשה ע"י כוונת הרי"ו כדלקמן.

וראה בדברי קדשו של רבינו יעקב אבוחצירא זיע"א בספרו מחשוף הלבן ובספרו פתוחי חותם, בביאורו על הפסוק [דברים כ"ב ח'] כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך, שביאר באריכות שע"י שיתעורר האדם ביראת ה' באלו הימים, יראה זו [שהיא בגימ' רי"ו בגימ' גבורה] נעשית לו גבורה לעזרו ולסעדו, לבטל כל המקטרגים והמשטינים עליו.

ה' פעמים רי"ו בכוונת ברוך אתה. ב' רי"ו בתיבת ברוך

בכוונת ברוך אתה שבתחלת ברכת אבות אנו מכוונים בה' פעמים רי"ו, ב' רי"ו בתיבת ברוך וג' רי"ו בתיבת אתה.

הנה בתיבת ברוך נמשכו ה"ג מיסוד דז"א אל דעת דנוק', ומדעת דנוק' נמשכו ג' גבורות בצירור הויה בריבוע י' י"ה יה"ו יהו"ה, לחסד ולגבורה ולתפארת דנוק'. והנה כל הויה בריבוע היא בגימ' ע"ב, ג' פעמים ע"ב גימ' רי"ו.

וזהו שכתב בסידור הרש"ש [ח"ז דף י"ז רע"א מצד ימין] והג' גבורות דחג"ת מתפשטים בריבוע והם ג' ע"ב גימ' רי"ו. ומסודר שם ג' פעמים הויה בריבוע.

וכבר הרחבנו [בשיעור מס' 5] שנוק' זו היא בחי' ה' אחרונה דהויה שורש השני של הנוק' שאחורי היסוד דז"א. ומדעת דנוק' זו נמשכו לחג"ת שלה ג"פ ע"ב שהם ג' הויות בריבוע גי' רי"ו. וזהו הרי"ו הראשון.

ומשורש השני של הנוק' [הנקראת ה' אחרונה דהויה העומדת אחורי היסוד דז"א דאצילות], נמשך ה"ג לדעת דנוק' העומדת בראש הבריאה סוד שם אדני".

ומדעת של זו הנוק' [שבראש הבריאה] נמשכים ג' גבורות בצירור הויה בריבוע י' י"ה יה"ו יהו"ה לחסד ולגבורה ולתפארת שבה וכל הויה בריבוע גי' ע"ב, ג' פעמים ע"ב גי' רי"ו. וזהו הרי"ו השני [המסודר שם בסידור הרש"ש דף י"ז סע"א].

נמצא שהרי"ו הראשון והרי"ו השני דומים הם, אלא שהרי"ו הראשון הוא בנוק' שבאחורי היסוד דז"א, והרי"ו השני בנוק' הוא שבראש הבריאה, אמנם בשניהם חשבון הרי"ו

שווה, והוא ג' הויות בריבוע גימ' רי"ו הנמשכות מדעת דנוק' לחג"ת שלה.

ג' רי"ו בתיבת אתה, הרי"ו הראשון שבתיבת אתה

בתיבת אתה שבתחילת כוונת אבות, מכוונים בכל יום להמשיך לנוק' כ"ב אתוון עצמם, מג"ר דמוחין דאימא, הרמוזים בא"ת דאתה. [כמ"ש בסידור הרש"ש ח"ב דף נ"ו ע"ב].

ובאותם כ"ב אתוון אלו הנמשכים לנוק' נכוין רי"ו שלישי וכפי שביאר הרב בשעה"כ [דף צ"ג אמצע ע"ד] וז"ל: וענין היות הכ"ב אתוון בחי' רי"ו. הוא באופן זה כי הנה כל אות מהכ"ב אתוון כלולה מי"ס והם עשר פעמים כ"ב הם ר"ך. ולהיות כי מספר רך הוא ענין רכות ורחמים ולא קושי הדין, לכן צריך לסלק מהם [מאותם ר"ך אותיות הנ"ל שהם י' פעמים כ"ב] ד' אותיות וישארו רי"ו שהוא כמנין גבורה. והד' אותיות האלו שנסיר, הם ד' אותיות גיכ"ק השורשיות בלבד¹. ונכתבה כוונה זו בסידור הרש"ש [ח"ז דף י"ח סע"א. ובע"ב נסדר שם י"פ כל אות מכ"ב אתוון וחסר ד' אותיות השורשיות של גיכ"ק].

¹ ועי' בשעה"כ [שם] שביאר הטעם למה אנו מסירים ד' אותיות אלו [גיכ"ק] ולא אחרות. וגם איך אלו [אותיות גיכ"ק] הם ר"ך ורחמים יותר מן האחרות. הענין הוא זה.

כי הנה כ"ב אותיות נמשכות מן חמש מוצאות הפה כנודע. והנה הם [הכ"ב אתוון] נוצרים מן חיבור החיך והגרון שהם בחי' חו"ב. והנה אותיות גיכ"ק הם אותיות החיך שהם חכמה, ומשם נתפשטו כל שאר האותיות, ונתנו בגרון שהוא בינה, ולפי שחכמה הוא רחמים גמורים אין להכניס אותיותיהם שהם גיכ"ק במנין, לפי שנתבטלו הדינין לגמרי ואין כוונתינו לבטלם אלא להמיקם בלבד.

ולמדנו שבריי"ו השלישי [והוא הרי"ו הראשון שבתבת אתה]. נכוין בכ"ב אתוון כל אות כלולה מיי"ס, מלבד אותיות גיכ"ק שבהם נכוין רק בט', ס"ה גי' ריי"ו.

ומבואר בדברי הרב בשעה"כ [שם] שזה הרי"ו רמוז באות א' של תיבת אתה שצוירו יו"ר.

הרי"ו השני שבתבת אתה

מלבד המשכת כ"ב אתוון נמשך בתיבת אתה לנוק' ה"ג מנצפ"ך.

וכמו שלעיל בתיבת ברוך הה"ג מנצפ"ך היורדים מז"א לנוק' יורדים בתחילה ביסוד דז"א ונעשים אותם הה"ג הויה אחת, גם כאן אותם ה"ג היורדים לנוק' נחשבים הויה אחת². - וזהו שכתב בסידור הרש"ש [ח"ו בכוונת תיבת אתה דף י"ח

² שהרי גם בתיבת אתה, אותם ה"ג היורדים לנוק', באו מיסוד דז"א וכמ"ש בשעה"כ דף צ"ג ע"ד ד"ה אתה.

והנה יש לשים לב שבסיום תיבת אתה יש ב' פעמים המשכת ה"ג לנוק'. א' מ"ש כאן בסידור [דף י"ח רע"ב מצד שמאל], וז"ל: להמשיך לה ה' אותיות מנצפ"ך [שהם ה"ג כנודע]. ופעם ב' [שם לקראת סיום העמוד מצד שמאל] כתב בסידור וז"ל: להמשיך לה וכו' ה"ג עצמם לנוק'.

וצריך להבין מה החילוק יש בין ב' ההמשכות. ונראה דעפ"י מ"ש בשעה"כ הנ"ל מובן, דההמשכה הראשונה היא מאותם הה"ג שנמשכו בתיבת ברוך ליסוד דז"א ונעשו שם הויה אחת, עתה ימשך מאותה הויה הארת ה"ג מנצפ"ך להמתיק את ג' גבורות צפ"ך שבנוק'.

אמנם ההמשכה השניה של המשכת ה"ג עצמם היא מהשפע החדש הנמשך בז"א. וכמ"ש בשעה"כ [דף כ"ט סע"ד ד"ה גם] וז"ל: גם עתה נמשכים הה"ג עצמם משרשם העליון ולא הארה בלבד כבתחילה עכ"ל.

וביאר דבריו דתיבת ברוך נמשכה בז"א הארת הה"ג [וכמ"ש בשעה"כ שם בע"ג ד"ה והנה] ועתה בתיבת אתה נמשך עצמותם בז"א ומשם לנוק'.

ע"ב מצד שמאל] וז"ל: להמשיך לה [לנוק'] ה' אותיות מנצפך שהם סוד הויה אחת.

וממשיך הסידור ולהמתיק בהויה זו את צפ"ך דנוק' עכ"ל. וכוונה זו מבוארת בשעה"כ [דף צ"ג ע"ד ד"ה אתה] וז"ל: כי כוונתינו הוא להמתיק את המנצפ"ך של המלכות, ע"י הורדת זה המנצפ"ך הרמוז בה' של אתה כנו'.

ואמנם ב' הגבורות הרמוזות בב' אותיות מ"ן שבמנצפ"ך דמלכות, כבר נמתקו במילת ופ"י יגיד כנו' בתפלת שחרית דחול, כי פ"י הוא בגימ' מ"ן. ולכן אין צריך עתה להמתיק ולבסס אלא ג' גבורות צפ"ך.

וזהו שכתב בסידור ולהמתיק בהויה זו [ששורשה ה"ג מנצפ"ך שברדתם ליסוד דז"א נעשו הויה אחת וכנו"ל], את ג' גבורות צפ"ך דנוק' [אך את מ"ן דמנצפ"ך אין צריך להמתיק שכבר נמתקו בכוונת ה' שפתי תפתח בתיבת ופ"י - דפ"י גימ' מ"ן].

וכוונת הרי"ו שיש כאן מבואר בסידור וז"ל: והויה [הממתיק] וצפ"ך [הנמתק] גי' רי"ו. וזהו הרי"ו השני שיש בתיבת אתה [שהוא הרי"ו הרביעי שבכללות ה' רי"ו שבכרוך אתה].

והנה כמו שאת הרי"ו הראשון הנעשה מכ"ב אותיות רמזנו באלף דתיבת אתה, דאלף בציור היא אותיות יו"ר. כך נרמוז גם את הרי"ו השני באות ת' דאתה, שאות ת' בציור היא אותיות רי"ו, דהרגל השמאלית של ת' מורכבת מו' וי'.

הרי"ו השלישי שבתִיבת אתה

כתב הרב בשעה"כ [דף צ"ג סע"ד] וז"ל: והרי"ו השלישי הוא בהתחברות הכ"ב אתוןן [שהם הרי"ו הראשון שבתִיבת אתה הרמוז בא"ת דאתה]. וה' אותיות מנצפ"ך [שהם הרי"ו השני הרמוז בה' דאתה] בחיבור אחד.

ולכן צריך לצייר מלת אתה בציור אהי"ה³ בזה האופן. א"ה של אתה הם א"ה של אהי"ה. [והיינו שב' אותיות הראשונות דאהי"ה הם כנגד ב' אותיות א"ה דאתה, כמפורש בכת"י מהרח"ו ע"י עטרת מרדכי על כוונות הרי"ו עמ' קכ"ד]. ואות ת' דאתה ציורה הוא רי"ו כנ"ל, והנה הרי' והו' של [ציור] הת' הנז' הם ציור ה' אחת, ועם אות יוד של [ציור] הת' שבסופה, הרי י"ה של [שבסיום שם] אהיה.

למדנו שתיבת אתה בציור אותיותיה היא שם אהי"ה אחד. דא"ה דאתה הם א"ה שבתחלת שם אהי"ה, והת' דאתה שבציור אותיותיה היא רו"י היא כנגד י"ה דאהי"ה.

ומבאר הרב [בשעה"כ דף צ"ד רע"א] שבזה האהי"ה נכוין את הרי"ו השלישי שיש בתיבת אתה. וז"ל: כי זה הרי"ו [השלישי] הוא בחי' שם אהי"ה [הנ"ל] אשר הוא בגימ' כ"א, וכל אות אחת מאותיות אהי"ה כלול מעשר [כמ"ש בגוב"י אות א'] הרי י"פ כ"א [אהי"ה] הרי ר"י. ועם ו' אותיות שבמילוי אהי"ה הרי רי"ו.

וכוונה זו מסודרת בסידור הרש"ש [ח"ז דף י"ח ע"ב מצד שמאל שורה ו' מלמעלה].

³ ונראה בדרך אפשר אם בעיני ה' יוכשר שהמיתוק כאן יהיה ע"י אימא שהיא בחינת אהי"ה.

אלא שברש"ש מבואר דמ"ש הרב בשעה"כ, להוסיף על
 עשר פעמים אהי"ה שהם בגימ' ר"י עוד ו' אותיות דמילוי שם
 אהי"ה, כדי להגיע לרי"ו. אהי"ה זה הוא אהי"ה במילוי יודין
 ע"ש.

ע"י הכוונה בה' רי"ו הנ"ל יש כח במלכות לעלות ה' עליות

ולמדנו שבכרוך אתה מכוונים בה' פעמים רי"ו. וראה
 בשעה"כ [דף צ"ד ע"א שורה ט"ו מלמעלה] שכתב הרב וז"ל:
 שתכוין כי ע"י הה' הרי"ו האלו, יש כח במלכות לעלות אח"כ
 ע"י ב' זקיפות, ה' עליות בה' מקומות עכ"ל. ולמדנו שהכח
 לעלות את המלכות הוא ע"י כוונת ה"פ רי"ו הנ"ל.

ומבואר הרב שבב' זקיפות שבתיבת ה' תעלה הנוק' בה'
 מקומות, אשר כל אחד מהם הוא שם הויה אדני. הא' במקום
 המלכות שתחת היסוד דז"א. הב' ביסוד עצמו דז"א. הג' בנצח
 הוד דז"א. הד' בת"ת דז"א. הה' בחסד וגבורה דז"א.

עוד מבאר הרב בשעה"כ שבכל אחד מה' הויה אדני הנ"ל
 שבה' מקומות הנ"ל נרמז בו רי"ו. וכבר עתה בתיבות ברוך
 אתה נכוין בה' רי"ו שבה' מקומות הנ"ל שבהם עולה הנוק'.

ועיקר הכוונה להאיר ה' רי"ו מה' מקומות הנ"ל לנוק'
 שבראש הבריאה. כי הנה שם הויה אדנות [שבה' מקומות הנ"ל]
 עולה בגי' צ"א.

וכדי להשלים בכל אחד מהם עוד קכ"ה, כדי להגיע לרי"ו.
 מבאר הרב בכל מקום ומקום מה' מקומות הנ"ל, מה תהיה
 התוספת. ומסודרים הדברים בסידור הרש"ש [ח"ז דף י"ז ע"א
 מצד ימין שורה ז' מלמעלה] וז"ל: להמשיך ממלכות דז"א הויה

ואדנות [גימ' צ"א] וריבוע אדנות א' א"ד אד"נ אדנ"י [גי' קכ"ו]
 הרי רי"ו ע"ה. וזו ההארה הראשונה של רי"ו ממלכות דז"א
 לנוק' שבראש הבריאה.

וההארה השניה מיסוד דז"א מסודרת בסידור [שם מצד
 שמאל למעלה] וז"ל: להמשיך הארה מאחורי יסוד דז"א מספר
 הויה ואדנות [גי' צ"א], וה"פ כ"ה מח"ג נה"י [גי' קכ"ה] הרי
 רי"ו.

וכוונת הרש"ש כפי שביאר הרב בשעה"כ [דף צ"ד ע"א
 ד"ה ועתה], שכל חסד שיש בדעת או בחסד או בגבורה או
 בנצח או בהוד או ביסוד או במלכות דז"א כלול הוא מה'
 חסדים.

נמצא שבכל אחד מז' מקומות הנ"ל יש ה' חסדים. וכל
 אחד מאלו הה' חסדים שבכל ספירה מספירות הנ"ל, כלול גם
 הוא מה' חסדים, הרי שבכל ספירה יש כ"ה חסדים.

ובכל ספירה מלבד הכ"ה חסדים הפרטיים שבה, נכללת
 היא גם מה' ספירות שמעליה. ולכך ביסוד מלבד הכ"ה חסדים
 שבו, נכלל הוא ג"כ מכ"ה חסדים שבחסד ובגבורה ובנצח הוד,
 נמצא שיש בו קכ"ה חסדים, ועם הויה אדנות שבו העולים
 בגימ' צ"א הרי רי"ו שביסוד דז"א וממנו נמשך עתה הארה
 לנוק' שבראש הבריאה.

והארה שלישית מנו"ה דז"א [מסודרת שם בסידור מצד
 שמאל]. וז"ל הסידור: להמשיך מאחורי נצח והוד הארת הויה
 ואדנות, [הויה מנצח דז"א ואדנ"י מהוד דז"א הרי צ"א], ועוד
 ה"פ כ"ה מדעת חסד וגבורה נצח הוד [הנכללים בנצח הוד
 דז"א].

והארה רביעית מת"ת דז"א [מסודרת שם בסידור באמצע
 העמוד]. וז"ל הסידור: יכוין להמשיך לה הארה מהת"ת דז"א

הויה אדנות [גי' צ"א] וג' מ"ב [פשוט ומלא ומלא דמלא] דע"ב
ס"ג מ"ה [הרי קכ"ו ועם צ"א דהויה אדנות הרי רי"ו].

ובת"ת אנו לא ממשיכים בחי' כ"ה חסדים. ועי' בהגהת
הרמ"ז [בספר שערי בינה דף כ"ד סע"ב] שביאר הטעם משום
שחלק מת"ת דז"א הוא מכוסה וחלק מגולה וא"כ לא יוכל
להכלל זה בזה.

ומה שמכוונים כאן בת"ת מ"ב אותיות ע"ב ס"ג מ"ה. עי'
במ"ש בעטרת מרדכי על כוונות הרי"ו עמ' קל"ח.

וההמשכה החמישית מחסד וגבורה דז"א, נסדרה בסידור
בסיום תיבת אתה [סידור הרש"ש ח"ז דף י"ח סע"ב מצד
שמאל] וז"ל: להמשיך לה מאחורי חסד וגבורה [דז"א] הויה
ואדנות [גי' צ"א], וה"פ כ"ה מחכמה ובינה ודעת חסד וגבורה
[הרי קכ"ה ועם צ"א הנ"ל] גי' רי"ו.

ומסיים הרב בשעה"כ [דף צ"ד סע"א] וז"ל: ונמצא כי בג'
מקומות בלבד לקחנו בחי' ה"פ כ"ה, והם א' ביסוד [והיינו
בהמשכה מהיסוד]. והב' בנצח הוד. והג' בחסד וגבורה. אבל
בהעלותה בב' מקומות [שהם] הת"ת והמלכות שביסוד, לא
לקחנום [בחי' ה"פ כ"ה], שבת"ת והמלכות שביסוד אין הרי"ו
שלהם נעשה ע"י בחי' קכ"ה הנז'.

ונמצא כי ג"פ קכ"ה שיש בג' מקומות הנז', הם בגי' שע"ה.
והוא בבחי' המלכות העולה שם הנקראת שעה. כנודע בספר
הזוהר תיקון ס"ט בסוד מזל שעה גורם. גם תמצא כי בשעה יש
תת"ר"ף חלקים כנודע, והם ה"פ רי"ו הנז' שלוקחתם המלכות
והם בגי' תת"ר"ף.

בסידור הנדפס סידרו את המשכה מה' מקומות שבז"א לפני המשכת כח המעלה

הנה בדברי הרב מבואר שמכח ה' רי"ו הנמשכים לנוק' שבבריאה, תוכל הנוק' לעלות ה' עליות באצילות. וא"כ היה ראוי שרק אחר שנכוין בב' רי"ו שבברוך ובג' רי"ו שבאתה, נמשיך הארה מה' מקומות שבז"א אל הנוק' שבבריאה לעשות בה הכנה שתעלה לאלו הה' מקומות.

ובאמת שבסידור כת"י [הנדפס בסוף ספר עטרת מרדכי לרי"ו עמ' רע"א] סידר את ההארות שמה' מקומות שבז"א רק בסיום תיבת אתה אחר המשכת כל הה' רי"ו.

אמנם בסידור דילן הנדפס סידרו את הד' המשכות ממלכות יסוד ונ"ה ות"ת דז"א, כבר בתיבת ברוך מיד אחר כוונת הרי"ו הראשון. ונראה שסברתם היתה שמאחר ובזקיפות שבתיבת ה' נחלקת העליה לב', שבזקיפה ראשונה עולה המלכות בד' מקומות, ובזקיפה השניה עולה המלכות במקום החמישי, לכך גם עתה בכריעות נחלקו ה' ההמשכות לב', ד' מהם בתיבת ברוך, ואחד בתיבת אתה.